

Reform af serviceloven:

Ret eller skøn

– det gør hele forskellen

TEKST: SEKRETARIATSCHEF ESSEN KULLBERG

Når Social- og Indenrigsminister Karen Ellemann taler om at luge ud i bureaukratiet, så bliver vi meget i tvivl, om det bliver til glæde for borgerne. Ministeren ønsker at gøre op med retten til ydelser efter serviceloven, så det i højere grad lægges over til kommunerne at skønne, hvad den konkrete borger har behov for. Men er det et ligeværdigt menneskesyn eller regnemaskinerne og kommunens økonomi, der bliver tungen på vægtskålen, når sagsbehandlerne skal skønne?

Ligeværd har eksempler på, at denne ændring vil placere i forvejen udsatte borgere i en meget svær situation, hvor de skal kunne argumentere for deres behov. Flere af de unge med særlige behov er så mærkede af deres personlige udfordringer, at de ikke magter at stille sig op over for et kommunalt skøn.

Social- og Indenrigsminister Karen Ellemann er kommet med sit udspil til en reform af Serviceloven.

Ministeren ønsker at gøre op med retten til ydelser efter serviceloven, så det i højere grad lægges over til kommunerne at skønne, hvad den konkrete borger har behov for. Danske Handicaporganisationer (DH), der har siddet med i ministerens følgegruppe, og også Ligeværd er meget bekymret over tankerne i udspillet.

”Reglerne om hjælp til udsatte voksne og mennesker med handicap er for indviklede og svære for kommunerne at administrere. Jeg vil luge ud i bureaukratiet. Kommunernes administration skal lattes i de enkle sager, og der skal frigives ressourcer til de mere komplicerede sager, så langt flere får korrekte og forståelige afgørelser i første omgang.”

Sådan skriver Karen Ellemann i en pressemeddelelse om sit nye udspil til reform af serviceloven.

Ligeværd kan ikke være uenig med ministeren i, at det er vigtigt, at der træffes korrekte afgørelser over for svage og udsatte borgere, der har brug for hjælp i hverdagen. En anden udmelding ville være temmelig opsigtsvækkende. Vi hilser også tanken om, at reformen skal styrke helhedsperspektivet, med en så sammenhængende indsats som muligt, meget velkommen. Det har været Ligeværds dna i hele vores levetid. Vi ved, at netop borgere med handicap ofte ikke blot har brug for en enkel hjælp, en stok eller høreapparat, men at denne gruppe borgere har komplekse problemer, som kræver helhedsorienterede løsninger. I sit udspil skriver ministeriet, at ændringerne i serviceloven skal medvirke til, at de sociale indsatser fremmer inklusion og understøtter, at borgeren opnår en højere grad af selvstændighed og selvhjulpethed. Og så på dette område kan vi kun udråbe et: ENIG!

Når Ligeværd så allerede nu, inden vi har set det konkrete lovforslag er bekymret, er det på grund af reformens grundlæggende præmis: Det handler om at gøre et kommunalt udgiftsområde mere 'styrbart', som det hedder i kommunalt økonomisprog. At gøre noget styrbart dækker over at kommunerne har brug for at få bedre styr på udgifterne. KL har under de seneste økonomiforhandlinger argumenteret for, at udgifterne på især voksenhandicapområdet er løbet løbsk. Der er derfor behov for, at folketinget giver kommunerne nogle nye værktøjer til at få styr på udgifterne igen.

Man kan derfor godt påstå, at det reformudspil som Karen Ellemann kommer med, næsten er en bestillingsvare, som har stået højt på KLs indkøbsliste i nogen tid. Det er i hvert fald med de briller, vi læser udkastet.

Når ministeren taler om at luge ud i bureaukratiet, så bliver vi meget i tvivl, om det bliver til glæde for borgerne og giver bedre og mere forståelige afgørelser, eller det først og fremmest kommer kommunerne til gode i form af bedre muligheder for at tilbyde mindst mulig og billigst mulig støtte til de udsatte og sårbare borgere.

Udkastet vil ændre den nuværende servicelovs grundlag, der giver borgere med handicap en ret til kompenserende ydelser. Ministeren vil lægge det over til et *kommunalt skøn*, hvad der skal tilbydes den enkelte borger. Og selvom ministeren siger, at reformen skal være udgiftsneutral, så har vi i Ligeværd aldrig oplevet, at kommunernes mulighed for at skønne har givet bedre ydelser til borgerne. De kommunale skøn er desværre altid iblandet et andet element i afgørelsen: Hvad er der penge til i kommunen. Når kommunens budgetter er pressede, så bliver de varme sagsbehandlere hjertes afløst af de budgetansvarlige regnedrenge's afgørelser.

Ligeværd tænker ikke det værste om politikernes intentioner. Men vi møder i vores daglige arbejde sårbare borgere og ser sag på sag fra disse borgeres tovtækkeri med de kommunale myndigheder. I det lys er det svært at tro på, at det nye udspil vil gavne de borgergrupper, der har behov for hjælp.

Vi er derfor nødt til at løfte øjenbrynene, når Karen Ellemann vil gøre borgernes behov og ydelser skønsafhængige, og sige, at vi har så mange erfaringer der viser, at denne ændring vil placere i forvejen udsatte borgere i en meget svær situation, hvor de skal kunne argumentere for deres behov. Det vil der helt sikkert være borgere med handicap der kan. Men der vil også være en stor gruppe borgere, som er så mærket at deres personlige udfordringer, at de ikke magter at stille sig op over for en kommunalt skøn, der ikke dækker deres faktiske behov.

Ligeværd's største bekymring er derfor, at vi risikere at principperne i en eventuel ny servicelov skaber endnu større ulighed. At vi får en gruppe borgere med brug for kompenserende ydelser som ikke får dem, fordi de ikke kan formulere sig klart og vedholdende og stå fast på deres mening. Som det er nu, kan de stå fast på deres krav og ret, og det hjælper Ligeværd gerne med. Men med det nye udspil bliver det først rigtigt kompliceret, når vi skal til at argumentere mod skønsafgørelser. Hvem har ressourcer til at lave sin egen udredning, inden mødet med sagsbehandleren. Så med reformudkastet synes de svage borgergrupper allerede at være ti skridt bagud i mødet med systemet.

Karen Ellemann indleder nu forhandlinger med de øvrige partier om den nye servicelov. Trods flere fine formuleringer og hensigter er vores bekymring stor. Vi appellerer til at partierne sikrer, at det er menneskesyn og ikke budgetstyring, der vil være ledetråden gennem de kommende forhandlinger. ●

